

V kratkem času že tretja premiera slovenskega filma, celovečerec Metoda Pevca. Estrellita – pesem za domov.

Multikulti

GORAZD TRUŠNOVEC

Dora Fabiani (Silva Čušin) po smrti moža, priznanega violinista, odkrije več skrivnosti. Prva je, da je mojster pogosto inkognito nastopal v gostilni Sevdah, kjer je z nadarjenim fantom Amirjem (Marko Kovačevik) izvajal bosanske sevdalinke, druga, manj neverjetna skrivnost pa je dolgoletno razmerje z mlado učiteljico in violinistko Ignacijo (Karin Komljanec). Dorin sin Julijan (Tadej Troha) želi očetovo italijansko violino Estrellito, narejeno iz bosanskega lesa, prodati, da bi napredoval v glasbeni kariери, Dora pa jo želi pokloniti Amirju in naveže stik z njegovo materjo Sabino (Mediha Musliović).

Scenarij tretjega celovečernega filma Metoda Pevca Estrellita – pesem za domov je inteligentno skonstruiran okrog dragocene violine kot hitchcockovskega MacGuffina – tistega objekta, načrta ali skrivnosti, ki ima morda za vsakega od vpletenih drugačno vrednost in ki poganja zgodbo, vendar je v resnici zgolj preteveza za vse tisto, kar se zaradi njega dogaja protagonistom, oziroma je zgolj povod za iniciacijsko potovanje, na katerem se osebe nekaj naučijo o sebi in življenju. Povedano drugače, podobno vlogo kot Estrellita ima recimo prstan pri Tolkienu.

Morda je tipično, da zgodbo sproži prav odsoten možki in da zaradi tega odsotnega možkega in njegove dediščine, violine, trčita dva kroga oziroma dva sve-

tova. Dorin navidez širši, slovenski, napol aristokratski kulturniški krog, ki ga napolnjujejo ambicije in očitno disfunkcionalne družine, in Sabinin manjši, bosanski krog družine z družbenega roba, zamejen s skromnim stanovanjem in moževo službo in gostilno, ki prav tako drsi proti razpadu. Usoden trk obeh krogov lahko morda reši v nekem pozitivnem smislu samo simbolna, presežna vrednost naslovne violine.

Za film Estrellita, ki je pravzaprav melodrama in torej eden najbolj zahtevnih žanrov, se zdi, da je sestavljen iz drobcev različnih filmov in stereotipov, nenavadnih in vizualno fascinantnih pogledov na bolj ali manj znane lokacije, v pripovednem smislu pa iz spleta elips in naključij. Avtorji oziroma avtor so skušali združevati visoko in nizko kulturo, glasbeno-umetniško smetano in socialno margino, tehno sodobnost in izročilo klasike, vendar je potencial pripovedi le delno izkoriščen. Toni so sicer temačnejši kot v avtorjevih prejšnjih filmih Carmen in Pod njenim oknom, na trenutke skoraj monokromatski. Pevca kot režiser z dobrim vodenjem igralcev, njihovih in naših pogledov ter drobnih gest bolj ali manj uspešno prikriva, da je film v precejšnji meri sestavljen iz pogovorov ena na ena, povezanih med seboj z glasbenimi točkami. Vendar ta splet ni toliko problematičen kot vtis, ki bi mu lahko rekli tudi past Kieslowskega, s čigar Modro (1993) si Estrellita deli nekaj osnovnih fabulativnih nastavkov in do neke mere

ozrače hrepenenja. Past je v tem, da je pokojni mojster znal neponovljivo estetizirano prodirati v najglobljo intimo svojih junakov, ki se je sami nemara niti niso zavedali, predvsem pa se pri tem niso vedli, kot da bi vedeli, da nastopajo v filmu.

Pravi film za kulturniške snobe, ki bi bili radi malo drzni in pokukali na drugo stran, v socialno negotovost, patologijo in v okajene beznice, hkrati pa ostali na varni strani platna.

Razen nekaj izbruhov, ki nadomeščajo tako patos sevdaha kakor ganljivo strast klasike, je vse pravzaprav zelo spodobno in uglajeno, pravi film za kulturniške snobe, ki bi bili radi malo drzni in pokukali na drugo stran, v socialno negotovost, patologijo (posilstvo, poskus samomora itd.) in v okajene beznice, hkrati pa ostali na varni strani platna. Ampak točno tako je bilo navsezadnje že klošarjenje v Pevčevem prvencu Carmen, le da je zdaj avtor že boljši obrtnik. Filmska zgodovina uči, da pogosto prav navidez nedolžne melodrame oddajajo najostrejša sporočila o rigidni usodnosti družbenih in osebnih razmerij, vendar je Estrellita ostala kvečjemu na pol poti. Kaj pravzaprav sporoča; da stoji za vsakim uspešnim moškim ženska, ki zna prepoznati njegov talent in se zanj žrtvuje za ceno lastnega trpljenja in zagrenjenosti? Je v tem mojstrstvo vpogleda v žensko dušo? No ja, v končni fazi je Estrellita predvsem reklama za »multikulti« razumevanje in sodelovanje – v letu medkulturnega dialoga bi tako lahko ta violina postala ministrov paradni konj.

